

El modernisme

Entre 1890 i 1910 va difondre's per Europa un nou moviment artístic molt original: **el modernisme o art nouveau**, que va tenir l'expressió més important en el camp de l'arquitectura, però també va influir moltíssim en la decoració, i en un moment determinat va arribar a inspirar d'una o altra manera totes les manifestacions artístiques.

Aquest moviment responia als desitjos de diferenciació dels habitatges de la burgesia benestant, dels grans propietaris i dels financers a la recerca de formes més distingides de les que ofería la producció industrial. Així, amb uns trets comuns que el caracteritzarien arreu, naixia **l'art nouveau a França i Bèlgica, el Jugendstil a Alemanya, el Sezessionstil a Àustria o el Stile Liberty a Itàlia**, és a dir, el que a Catalunya seria conegut com el modernisme.

El modernisme va néixer com una explosió de llibertat, de reacció contra el passat, de rebuig a la llei de la ciutat industrial i la producció en sèrie. No renunciaven a l'ús de nous materials industrials, però volien que aquests oferissin un caràcter decoratiu als edificis.

Els artistes, trencant amb la tradició, van deixar anar la seva fantasia. Les formes ondulades i els entrelaçaments, que tenien com a font d'inspiració la naturalesa, dominarien totes les obres modernistes, per això podem dir que són construccions orgàniques, formes artificials construïdes a imitació de les formes naturals. Sovint sorgien temes vegetals, amb tiges enfiladisses molt llargues. La trilogia essencial i definitiva del moviment seria: **fantasia, corba i natura.**

Els modernistes treballaven totes les arts en un procés integrador. Les formes artístiques eren al carrer, a l'edifici i en el mobiliari. Utilitzaven tècniques diverses, i van recuperar-ne algunes que estaven en desús com la ceràmica, la vidrieria, el ferro forjat o la marqueteria. El caràcter artesà que tenien molts dels treballs encaria els productes, per la qual cosa la clientela es trobava fonamentalment entre la **burguesia**.

La decidida **voluntat** d'artistes i intel·lectuals catalans **d'incorporar-se als nous corrents culturals d'Europa** va fer triomfar el modernisme a **Catalunya**, que va esdevenir un moviment amb uns trets identificatius propis. **Els artistes modernistes van prendre de la Renaixença la voluntat d'establir una cultura pròpiament catalana, però sobre unes bases modernes que s'allunyessin de la moderació i el classicisme que s'estava practicant.**

Així, al voltant de la **revista L'Avenç** es configuraria el nucli modernista que s'articulava definitivament en les **Festes Modernistes** que van celebrar-se al **Cau Ferrat** de Sitges durant tres anys consecutius (1892, 1893 i 1894). Aquestes festes eren l'espai ideològic del modernisme català i en elles van desenvolupar-se totes les manifestacions artístiques del període.

És per això que a Catalunya la influència modernista va manifestar-se en els camps més diversos:

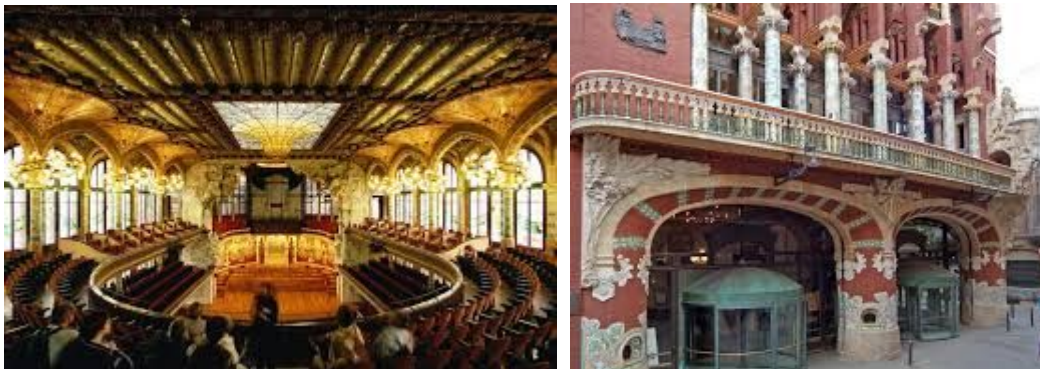
pintura (Ramon Cases, Isidre Nonell, Santiago **Rusiñol**),

literatura (Joan **Maragall**, Raimon **Casellas**, Víctor **Català**),

música (Isaac Albéniz, Enric **Morera**, Enric Granados) i, sobretot, en el camp de l'arquitectura i les arts decoratives, on s'assoliria l'expressió màxima d'aquest estil.

Els modernistes catalans van trencar amb les convencions creatives i morals existents en el segle XIX i van voler allunyar-se del naturalisme positivista i conservador que dominava l'escena artística i literària del moment. Els nous gustos modernistes van ser el reflex d'un **canvi de mentalitat i d'una reacció contra la tradició acadèmica. Defensaven la fantasia i el somni** caracteritzats en un canvi estètic que arribés a tots els elements de la vida quotidiana.

El primer representant de modernisme barceloní va ser **Lluís Domènech i Montaner**, que durant els anys vuitanta del segle XIX es va anticipar als moviments de l'*art nouveau* europeus i va dissenyar construccions segons aquell estil nou, com ara l'Editorial Montaner i Simon, que actualment és l'emplaçament de la Fundació Tàpies, i el restaurant del parc de la Ciutadella, que avui és el Museu de Zoologia. L'obra culminant de Domènech i Montaner va ser el Palau de la Música Catalana de Barcelona, el qual presenta una decoració molt interessant i netament modernista, així com els finestrals, els grups escultòrics de l'escenari, i les corbes de l'exterior, especialment les de balcons i baranes.

També cal mencionar la figura de **Josep Puig i Cadafalch**, el qual, tot i que va ser fonamentalment un continuador del neogoticisme, va donar als espais interiors dels seus edificis un tractament netament modernista.

Però el gran representant del modernisme barceloní va ser **Antoni Gaudí**, un arquitecte original que esdevindria el protagonista indiscutible del moviment aconseguint una fusió harmònica entre art i natura. Una gran part de la seva obra va ser construïda durant el segle XX, però les primeres són de finals del vuit-cents i ja ens donen exemple d'un estil molt personal. El geni de Gaudí va deixar un ampli llegat de monuments modernistes a Barcelona com ara la Casa Batlló, la Casa Vicens, la Casa Milà o el Parc Güell, i va culminar amb la construcció del temple expiatori de la Sagrada Família on la façana té la força ascensional de l'art gòtic i el recobriment ornamental, amb desenes d'escultures i una vegetació exuberant, atorga a aquest edifici una personalitat única en la història de l'arquitectura.

EXERCICI

Visualitza el vídeo <https://www.youtube.com/watch?v=yM3yMVbqq0Q> (El modernisme català: què és) i contesta les preguntes següents:

- **Què és el Modernisme català?**

- **De què se'n temeren els intel·lectuals? Què van voler? En qui o què s'emmirallaven?**

- **El Modernisme català és tot Catalunya? Per quina raó?**

- **Hi ha Modernisme català a altres territoris, com per exemple a l'estat espanyol?**